

SLIJEPI MIŠEVI NACIONALNOG PARKA KOZARA

Kada posjećujete pećina ili druge objekte u kojima ima Aljepih miševa, imajte na umu Aljedeće preporuke:

Ako vidite Aljepog miša nemojte ga dirati ili uznemiravati!

Vodite računa da ih slučajno ne obrinete ili pomjerite sa njihovog mjesta u uskim i niskim prolazima u podzemnim objektima koje posjećujete

Nemojte hrištati blizice na fotoaparataima u pećinama u kojima ima Aljepih miševa - to ih jako uznemirava

Nemojte se predugo zadržavati u malim prostorijama počto to može podići temperaturu vazduha koja može dovesti do buđenja Aljepih miševa

Nemojte svjetliti baterijehom lampom direktno u Aljepog miša u mikrosvjetlu, jer će ih to uznemiriti i probuditi

Nemojte praviti buhu ili puhati vjetru u bilo kom obliku u podzemnim objektima ili u blizini njihovog ulaza

Nemojte uvoditi velike grupe ljudi u objekte u kojima je poznato da Aljepi miševi hiberniraju (apavaju zimskih stan) ili imaju porodične kolonije

NA ZABORAVITE, SLIJEPI MIŠEVI SU ZAŠTIĆENI ZAKONOM I NE SMIJU SE UZNEMIRAVATI U SVOJIM SKLONISTIIMA.

Sljepi miševi su zaista fascinante životinje. Nisu ni Aljepi, ni miševi. Ovo ime, koje je široko rasprostranjeno u narodu, poteklo je vjerovatno od noćnog načina života ovih životinja i njihovih sitnih očiju koje nisu lako uočljive u mraku, a obzirom da su svi naši Aljepi miševi relativno male i brzo leteće životinje.

Vrste Aljepih miševa u Nacionalnom parku Kozara

Projektom „Studija faune Aljepih miševa Nacionalnog parka Kozara“, podržanim od Rufford fondacije, nastavljeno je sistematično istraživanje faune Aljepih miševa u ovom području.

U nastavku su predstavljene sve dosad registrovane vrste Aljepih miševa u Nacionalnom parku Kozara.

Foto: Jasmina Pažić

Šraiberov Aljepi miš (*Myotis bairdii*)

- je srednje veličine čija boja tijela varira od sivo-amede do popelasto-amede, te svijetlije stive sa trbušne strane. Na relativno maloj glavi smještene su kratke i trokutaste uši međusobno jako udaljene, te izrastaju kratka njuška. Životni vijek ove vrste je oko 10 godina, tako su zabilježeni i stariji primjerici

Foto: Jasmina Pažić

Dvobojni Aljepi miš (*Vesperugo murinus*)

- se posebno čuje tokom letenja u vrijeme parenja, kada ispušta zvuk sličan cvrkavu ptičica. Spada u veće Aljepje miševa sa rasponom krila 26 do 33 cm. Ima je isvedeno od hrzna sa dvije prilično različite boje. Ledna strana je crvena do tamno-amede, a trbušna strana je bijela ili siva.

Foto: George Xousatzis

Mali hrastni Aljepi miš (*Myotis myotis*)

- jedna je od najmanjih evropskih vrsta Aljepih miševa. Rijetko se pojavljuje na višim područjima, a ljetne kolonije nisu zabilježene na visinama iznad 600 m. Uglavnom kao stanište koristi okolinu ljudskih naselja, jer na tim mjestima pronalazi mnogo mjesta povoljnih za dnevni odmor - rupe i pukotine u zidovima, tavane, drveće.

Foto: Nijostnik

Širokouhi Aljepi miš (*Rhinolophus ferrumequinum*)

- je vrlo prepoznatljiva vrsta Aljepog miša - kratke i vrlo široke uši obrnute su prema naprijed, a unutrašnje ivice uđu sa sprijeda na sredini leđa. U obliku na to da su uši obrnute prema naprijed, a nošnice prema gore, ova vrsta svoje zvučne signale može ispuštati i kroz nos i kroz usta. Uši, njuška i krila su crno-amede ili sivo-amede, kao i hrzno. Vrhovi dlake mogu biti bjelkasti ili žučkasti pa Aljepi miš može djelovati kao da je pokriven bijelim. Dokazano je da ova vrsta može živjeti skoro 22 godine.

Foto: Jasmina Pažić

Mali potkovaški Aljepi miš (*Rhinolophus hipposideros*)

- je srodan velikom potkovaškom Aljepom mišu, ali je dosta manji. Jedna je od najmanjih vrsta Aljepih miševa, a teži samo 5 do 9 grama, sa rasponom krila 19-23,4 mm i dužinom od 35-43 mm. Gornja strana tijela im je sivomede ili ima blago crvenkasti ton, dok je donja strana siva do sivobijela. Kao i veliki potkovaški Aljepi miš, i ova je vrsta vrlo prepoznatljiva, jer ima tipični oblik nosa koji podjeđa na potkovicu.

Foto: Jasmina Pažić

Patuljasti Aljepi miš (*Pipistrellus pygmaeus*)

- je nešto manji od Malog Aljepog miša (*P. pipistrellus*) i najmanje je evropska vrsta Aljepih miševa. Raspon krila mu je od 190 - 230 mm. Ledni dio hrzne je crvenkasto-amede, a njuška i uši su kratke i bijele. Najčešće boravi oko šuma i močvarnih staništa i uko je povezan sa vodenim površinama.

Foto: Džepić

Veliki hrastni Aljepi miš (*Eptesicus serotinus*)

- je prilično veliki Aljepi miš sa rasponom krila oko 37 cm. Rasprostranjen je u cijeloj Evropi osim u najsjevernijim krajevima (Škandinavija). Pojavljuje se uglavnom u niskim hrastovim i okolini parkova, livada i vrhova. Ova vrsta ljetna boravišta uglavnom traži u pukotinama zidova i stjena, u šuplinama drveća, a zimuje u pećinama.

Foto: Jasmina Pažić

Behštajnov Aljepi miš (*Myotis dasycotis*)

- je srednje velik Aljepi miš sa neobično dugim ušima. Sa ledne strane mu je hrzno crvenkasto-amede ili sivo-amede, a sa trbušne strane svijetlije sivo ili bež. Sve hođa je svijetlo-amede. Krila su mu dosta široka, a velike uši rasdvajene. Zabilježeno je da može živjeti 21 godinu.

Foto: Jasmina Pažić

Mali hrastni Aljepi miš (*Myotis mystacinus*)

- je mali Aljepi miš sa izrazito tamnom njuškom i ušima. Hrzn na leđima je tamno-amede boje, a dlake mogu imati crvene ili sive vrhove. Na trbušnoj strani je sivo. Široko je rasprostranjen u gotovo cijeloj Evropi, naročito na balkanskom poluostrvu. Živi na otvorenim ili poluotvorenim staništima, a često i uz sela. Povoljno stanište su mu šume, naročito uz vodotokove.

Foto: Jasmina Pažić

Veliki potkovaški Aljepi miš (*Rhinolophus ferrumequinum*)

- je najveća vrsta potkovaških Aljepih miševa, od pet vrsta zabilježenih u Evropi. Ima su dobili po Aljepnoj hođaškoj tvorovini obo nas oblika potkovic, a koja im služi u usmjeravanju visokofrekventnih zvučnih signala. Uši i krila su svijetlo sivo-amede. Svilenkasta dlaka je na leđima amede ili sivo amede kod starijih životinja, dok je kod mlađih životinja siva. Sa trbušne strane dlaka je zračnija, sivo-žute do žućkasto bijela. Relativno kratke i široke krila omogućuju obrtan let u vegetaciji. Ženke su veće od mužjaka. Najduži zabilježeni životni vijek u prirodi je 30 godina.

Foto: Jasmina Pažić

Brantov Aljepi miš (*Myotis brandtii*)

- je mali Aljepi miš. Hrzn mu je dugo, svijetlo-amede sa najnim slistim vrhovima. Trbušna strana je malo svijetlija i sivaša. Najrasprostranjeniji je u srednjoj i istočnoj Evropi. Najvažniji elementi staništa ove vrste su šume i vode. Osim u šumama, pojavljuje se i u močvarnim i drugim vlažnim područjima. Ljetno stanište ima u šuplinama u drveću ili ispod kore.

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

Foto: Jasmina Pažić

KAKO POSTUPATI KAD VAM SLIJEPI MIŠ UDE U SOBU?

Sljepi miševi često, pogotovo mlade jedinke, lurači za svojim plijenom, zalutaju u sobu. Da bismo sprečili ulazak insekata, a za njima i Aljepih miševa ne treba da ostavljamo uključeno svjetlo i otvorene prozore. Ako se to ipak dogodi, u prostoriji je potrebno širom otvoriti prozore, ugasi svjetlo, napuštiti prostoriju i sačekati da Aljepi miš izađe. Nemojte ga zastrašivati. Ako ste ipak prinuđeni da ga sami iznesete iz kuće, obavezno hrištajte rukavice. Sljepi miševi nisu agresivna stvorenja, ali će se avahalo braniti svojim malim oštrim zubima.

Autor: Jasmina Pažić
Dizajn: Aleksandar Škorić

Info tabla izrađena u okviru projekta „Studija faune Aljepih miševa Nacionalnog parka Kozara“ u podršku „Rufford“ fondacije www.rufford.org

Marija Luža
Juli, 2018.

www.rufford.org @ruffordukraine

Centar za životnu sredinu
www.ozs.rs.org